

УДК 341.24

DOI 10.33244/2617-4154.2(15).2024.213-223

Л. Д. Тимченко,*д-р юрид. наук, професор,
головний науковий співробітник відділу
дослідження міжнародної податкової
конкуренції,**НДІ фінансової політики**e-mail: ltymch@ukr.net***ORCID ID 0000-0001-8897-0308;****В. П. Кононенко,***д-р юрид. наук, професор кафедри
міжнародного права та права
Європейського Союзу**e-mail: v.kononenko@karazin.ua***ORCID ID 0000-0002-6461-7072;****К. С. Лісова,***канд. іст. наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного права
та права Європейського Союзу,
Державний податковий університет**e-mail: Lisova.k@ukr.net***ORCID ID 0000-0002-2664-7721**

СПІВВІДНОШЕННЯ ТЛУМАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ «КОМПАНІЯ», «ПІДПРИЄМСТВО», «ФІРМА», «ТОВАРИСТВО» У КОНТЕКСТІ КОНВЕНЦІЙ ПРО УНИКНЕННЯ ПОДВІЙНОГО ОПОДАТКУВАННЯ

У статті досліджено співвідношення окремих термінів у контексті конвенцій про уникнення подвійного оподаткування та установчих договорів ЄС. Встановлено, що компанія може бути будь-яким суб'єктом, який здійснює комерційні операції та має прибуток, що може підлягати оподаткуванню. Вона може бути корпорацією, підприємством з обмеженою відповідальністю, партнерством, філією тощо. Терміни «компанія» та «товариство» часто використовуються як синоніми для опису підприємств або організацій, що займаються певною діяльністю з метою прибутку. Однак з точки зору юридичних понять, їх можна розглядати в різних тлумаченнях.

«Компанія» – це широкий термін, який може охоплювати будь-яку організацію чи підприємство, незалежно від її форми власності та структури. Компанія може бути приватною, публічною чи державною, існувати в різних формах. Термін «товариство» частіше використовується для позначення певної форми організації, зазвичай, коли йдеться про партнерські структури, такі як товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ) чи товариства з додатковою відповідальністю, командитне товариство тощо.

Співвідношення термінів «компанія», «фірма», «товариство» та ін. у контексті конвенцій про уникнення подвійного оподаткування визначаються юридичними та податковими нормами кожної держави-учасниці. Однак важливо враховувати, що ці терміни можуть мати різне тлумачення в різних юрисдикціях та використовуються для визначення суб'єктів оподаткування й застосування податкових ставок, а також для встановлення правил оподаткування міжнародних транзакцій. Тому важливо чітко визначати ці терміни в тексті конвенцій, щоб уникнути непорозумінь та спростувати можливі спроби ухилення від оподаткування.

Ключові слова: *«компанія», «підприємство», «фірма», «товариство», конвенції про уникнення подвійного оподаткування, Угода про асоціацію з Європейським Союзом.*

Метою статті є розглянути взаємозв'язок і відмінності між термінами «компанія», «підприємство», «фірма», «товариство» у контексті конвенцій про уникнення подвійного оподаткування та установчих договорів ЄС. А також визначення цих категорій, аналіз їх використання в рамках податкових угод для визначення об'єктів оподаткування, прав та обов'язків сторін.

Постановка проблеми. Відповідно до Плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021, за Міністерством фінансів України закріплено захід – «Створення умов для оптимізації податкового навантаження за допомогою механізму уникнення подвійного оподаткування». Більшість чинних конвенцій про уникнення подвійного оподаткування (далі – конвенції) застаріли, а тому виникла нагальна потреба проведення інвентаризації чинних міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування, здійснення їх порівняльно-правової характеристики. З огляду на велику кількість та обсяг матеріалу (на сьогодні між Україною та іншими державами діє 71 міжнародна двостороння конвенція (угода) про уникнення подвійного оподаткування) [15], будемо застосовувати метод порівняння, оскільки цей метод буде результативним за таких вимог, коли порівнюватимуться лише такі явища, між якими можлива деяка об'єктивна спільність і порівняння має здійснюватися за найбільш важливими, суттєвими (у плані конкретного завдання) рисами. Обраємо окремі важливі терміни, на яких акцентуються установчі договори ЄС. Так, у конвенціях використовуються терміни «компанія», «підприємство», «фірма», «товариство» та ін. для визначення суб'єктів оподаткування та їх правового статусу. Проте існує певна невизначеність та розбіжність у тлумаченні цих термінів у різних конвенціях. Ця невизначеність може виникати через різницю в юридичних системах, термінології та практиці застосування законодавства в окремих юрисдикціях.

Тимченко Л. Д., Кононенко В. П., Лісова К. С. Співвідношення тлумачення термінів «компанія», «підприємство», «фірма», «товариство» у контексті конвенцій про уникнення подвійного оподаткування

Для усунення такої невизначеності є потреба в ретельному аналізі та уточненні взаємозв'язку між зазначеними термінами в контексті конвенцій про уникнення подвійного оподаткування. Це дасть змогу розуміти юридичну природу та обсяг застосування цих термінів у міжнародному оподаткуванні та уникненні подвійного оподаткування, а також сприятиме забезпеченню більшої юридичної впевненості для підприємств та інвесторів, що діють на міжнародному ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. О. О. Мовчан вивчав поняття «компанія» та його тлумачення в законодавстві ЄС та України, порівняльно-правовий аспект уніфікації та гармонізації законодавства аналізував Н. О. Клещенко. Визначення поняття «компанія» в міжнародних договорах про уникнення подвійного оподаткування розглядав А. В. Єремєєв.

Загальні проблеми правового регулювання уникнення подвійного оподаткування досліджували З. С. Варналій, П. О. Селезень, М. В. Кармаліта, О. І. Максак, С. М. Морозов, Ю. Г. Демянчук, І. Ю. Петраш, І. Я. Олендер та ін.

Цілі статті: уточнення значень термінів, які використовуються в контексті конвенцій про уникнення подвійного оподаткування. Порівняння використання термінів у різних версіях конвенцій, щоб визначити схожість або розбіжність у їх тлумаченні та застосуванні.

Виклад основного матеріалу. Інтеграція України до Європейського Союзу передбачає адаптацію національного законодавства до європейських стандартів з метою забезпечення формування правової держави, соціального захисту громадян та стабільної економіки. Ключовим методом сприяння поширенню загальних цінностей Союзу є стратегія розширення взаємовідносин з сусідніми країнами [2]. Однією з істотних вимог, яку висуває Європейський Союз (далі – ЄС) до кандидатів у члени, є наближення їх національного законодавства до його законодавства [16, с. 245]. У розділі, що стосується фінансових послуг Угоди про асоціацію між Україною з одного боку та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами – з іншого (далі – Угода про асоціацію), основний акцент робиться на досягненні ефективного і прозорого регулювання. Це охоплює впровадження міжнародних стандартів регулювання та нагляду у сфері фінансових послуг, а також боротьбу з ухиленням від сплати податків [20].

Відповідно до Преамбули Угоди про асоціацію політична асоціація та економічна інтеграція України з Європейським Союзом залежатиме від прогресу в імplementації положень цієї Угоди. Україна здійснюватиме поступове наближення свого законодавства до права ЄС (ст. 474) [20]. Гармонізація українського законодавства з законодавством Європейського Союзу допоможе уникнути юридичні перешкоди через різницю в національному праві та створити єдині правові стандарти для різних сфер суспільства. Уніфікація спрямована на зведення нормативно-правової бази до єдиної системи, щоб забезпечити однакове регулювання схожих відносин. Модельна нормотворчість та міжнародні договори є ефективними інструментами уніфікації законодавства, яка може бути здійснена через адаптацію або стандартизацію [6, с. 29]. Уніфікацію можна розглядати як усунення розбіжностей у регулюванні певних суспільних відносин, або

як процес формування єдиної (уніфікованої) норми для схожих відносин [5, с. 45]. Крім єдиної статутної норми важливим є уніфіковане тлумачення положень міжнародних договорів, що передбачає їх однакове розуміння та застосування.

Щодо податкових питань, Угодою про асоціацію передбачене поступове наближення до структури оподаткування, визначеної в *acquis* ЄС (ст. 353), а також в Угоді говориться про податковий режим, який Сторони забезпечують або забезпечуватимуть у майбутньому на підставі угод між Сторонами, спрямованими на уникнення подвійного оподаткування (ст. 142) [20]. Тому існує необхідність у їх уніфікованому тлумаченні та аналізі деяких важливих термінів, які містяться як у національному праві, так і в договірних положеннях, зокрема в установчих договорах ЄС, які мають статус первинного права Співтовариства.

Хоча в Угоді про асоціацію дефініція або роз'яснення терміна «компанія» не надається, вона використовується в тексті, але в неочікуваному форматі: як зазначено в ч. 1 ст. 473, заходи, які вживаються Україною стосовно Союзу або його держав-членів, не призводять до будь-якої дискримінації між державами-членами, їхніми громадянами, компаніями або фірмами [20]. Тобто між категоріями «компанія» та «фірма» застосовується розділовий сполучник «або», який уживається на означення того, що з ряду перелічених предметів (явищ та ін.) можливий тільки один і підкреслює взаємовиключення перелічених предметів, явищ тощо [18]. Так само у ст. 54 Консолідованої версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування ЄС (колишня ст. 48 Договору про заснування Європейської Спільноти) «компанії або фірми» означають компанії або фірми, засновані згідно з цивільним або комерційним правом, охоплюючи кооперативні товариства та інші юридичні особи, які регулюються публічним або приватним правом, за винятком тих, які не є некомерційними [1]. Також, відповідно до ст. 49 Консолідованої версії Договору про ЄС та Договору про функціонування ЄС (колишня ст. 43 Договору про заснування Європейської Спільноти), свобода заснування охоплює право розпочинати та здійснювати діяльність як самозайнятої особи, а також засновувати та керувати підприємствами, зокрема компаніями або фірмами. Тут між тими самими категоріями знову ж таки розділовий сполучник «або» (в оригіналі: «*companies or firms*») [1]. У ст. 48 Договору про заснування Європейської Спільноти визначено «компанії» або «фірми» як суб'єкти, які діють відповідно до цивільного та комерційного права, охоплюючи кооперативні товариства та інші юридичні особи, що підлягають регулюванню приватним або публічним правом, за винятком неприбуткових організацій [16, с. 245].

Складність у тому, що, хоча в українському законодавстві термін «компанія» і вживається, такої організаційно-правової форми юридичної особи за цивільним законодавством в Україні не існує. Але О. Мовчан робить висновок, що правовий термін «компанія» є узагальнювальним на позначення юридичної особи, що здійснює свою діяльність з метою отримання прибутку і створюється в організаційно-правовій формі акціонерного товариства та товариства з обмеженою відповідальністю [16, с. 246–247]. Нормативне визначення терміна «компанія» наводилось у п. а) ч. 1 ст. 32 Угоди про партнерство між Україною і ЄС та їх державами-членами (втратила чинність) й означав компанію, засновану згідно з законодавством, відповідно, держави-члена або

Тимченко Л. Д., Кононенко В. П., Лісова К. С. Співвідношення тлумачення термінів «компанія», «підприємство», «фірма», «товариство» у контексті конвенції про уникнення подвійного оподаткування

України, яка має зареєстроване службове приміщення або центральну адміністрацію чи головне місце ділової діяльності на території Сторін [21].

Відповідно до Рекомендацій щодо застосування положень конвенцій (угод) про уникнення подвійного оподаткування термін «компанія» означає будь-яке корпоративне об'єднання або будь-яку організацію, що розглядається з метою оподаткування як корпоративне об'єднання [17]. Таке визначення обмежує поняття «компанії» лише до корпоративних об'єднань. Відповідно, в багатьох міжнародних договорах про уникнення подвійного оподаткування застосовується словосполучення «юридична особа», але у значній кількості текстів таких договорів визначення категорії «компанія» не уніфіковане.

Так, згідно з Конвенцією з Урядом Алжирської НДР термін «компанія» означає будь-яку юридичну особу або будь-яке об'єднання, що розглядається з метою оподаткування як юридична особа [7]; з Урядом Мексиканських Сполучених Штатів – будь-яку юридичну особу чи будь-який суб'єкт, що розглядається для оподаткування як юридична особа [13]; з Урядом Королівства Таїланд – будь-яку юридичну особу або будь-яку організацію, що розглядається з метою оподаткування як юридична особа [9], в аналогічному договорі з Урядом Французької Республіки термін «компанія» означає будь-яке корпоративне об'єднання (юридичну особу) або будь-яку організацію, що розглядається з метою оподаткування як корпоративне об'єднання (юридична особа) [12]. Отже, більшість міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування термін «компанія» визначає як будь-яке корпоративне об'єднання або будь-яку іншу організацію, що розглядається з метою оподаткування як корпоративне об'єднання.

Змістовно аналогічне визначення містить Конвенція з Урядом Словацької Республіки, що визначає термін «компанія» як будь-яке об'єднання або об'єднання осіб, що розглядається з метою оподаткування як корпоративне [11].

Кілька міжнародних договорів надають практично тотожні визначення, доповнюючи їх окремими додатковими ознаками або вказуючи, до яких саме суб'єктів відповідну категорію належить застосовувати: в Угоді з Республікою Узбекистан термін «компанія» означає будь-яке корпоративне об'єднання або будь-яку організацію, що розглядається з метою оподаткування як корпоративне об'єднання, охоплюючи акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю або будь-яку іншу юридичну особу чи організацію, що обкладаються податком на дохід (прибуток) [8]; з Республікою Індія – відповідно, корпоративне об'єднання або будь-яку організацію, що розглядається з метою оподаткування як корпоративне об'єднання, яке вважається об'єктом оподаткування згідно з чинним податковим законодавством у відповідній Договірній Державі [10]. У такому визначенні корпоративне об'єднання, організація розглядаються як об'єкт, а не суб'єкт оподаткування, що уявляється теоретично не обґрунтованим та практично не доцільним, оскільки об'єкт податку – це визначена в податковому законодавстві обставина суспільного чи господарського життя, сполучена з впливом на предмет податку, яка зумовлює чи передбачає появу у платника (суб'єкта податку) суспільного блага і є юридичною підставою виконання обов'язку сплати податку [3, с. 103–104].

Конвенція з Урядом США термін «компанія» визначає як будь-яку господарську одиницю або організацію, що розглядається як корпоративне об'єднання з метою оподаткування. У випадку України цей термін означає акціонерне товариство, товариство з

обмеженою відповідальністю або будь-яку іншу юридичну особу чи іншу організацію, яка належить до оподаткування прибутку [14]. Загалом усі визначення, що містяться в чинних міжнародних договорах України про уникнення подвійного оподаткування, з певною умовністю можливо поділити на 3 групи:

а) компанія – це корпоративне об'єднання або прирівняна до нього структура (договори про уникнення подвійного оподаткування між Україною та Австрією, Бельгією, Болгарією та ін.). Такі визначення, зокрема, містяться в тих міжнародних договорах про уникнення подвійного оподаткування, що ґрунтуються на Модельній податковій конвенції щодо прибутків і капіталу ОЕСР та більше акцентовані на внутрішній структурі суб'єкта господарювання й первинно були розраховані на застосування лише з питань сплати дивідендів. Така категорія визначень не може загалом характеризувати правовий статус суб'єкта господарювання;

б) компанія – це юридична особа або прирівняна до неї структура (договори про уникнення подвійного оподаткування між Україною та Алжиром, Кіпром, Катаром та ін.). Це визначення більш повно характеризують правовий статус суб'єктів господарювання, але породжують низку питань, які саме суб'єкти, що не є юридичними особами, за якими саме критеріями і за яких умов можуть бути віднесені до поняття «компанія»;

в) компанія – це корпоративне об'єднання чи юридична особа або структура, прирівняна до корпоративного об'єднання чи юридичної особи (договір про уникнення подвійного оподаткування між Україною та Францією). Такі визначення передбачають, що корпоративне об'єднання та юридична особа – це поняття не тотожні. Таке твердження потребує встановлення співвідношення даних категорій, визначення їх єдності та можливості їх правильної диференціації [4, с. 62].

Окремі міжнародні договори щодо уникнення подвійного оподаткування взагалі не містять визначення поняття «компанія»: Конвенція між Урядом СРСР та Урядом Іспанії про уникнення подвійного оподаткування доходів і майна.

Відповідно до Модельної податкової конвенції щодо прибутків і капіталу ОЕСР термін «компанія» означає будь-яке корпоративне об'єднання або будь-яке утворення, що розглядається як корпоративне об'єднання з метою оподаткування.

У Коментарі ОЕСР до Модельної податкової конвенції зазначено, що визначення терміна «компанія» означає насамперед будь-яку юридичну особу. Крім того, цей термін охоплює будь-яку іншу оподатковувану одиницю, яка розглядається як юридична особа з метою податкового законодавства Договірної Держави, резидентом якої вона є. Визначення складено з урахуванням статті про дивіденди. І в такому разі термін «компанія» стосується лише цієї статті, пп. 7 і 8 ст. 5. Згідно з положеннями Типової конвенції ООН про уникнення подвійного оподаткування термін «компанія» означає будь-яку юридичну особу або будь-яке утворення, яке для податкових цілей вважається юридичною особою [19]. Аналогічно і значна частина міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування визначає компанію як будь-яку юридичну особу або будь-яке об'єднання (чи суб'єкт, утворення, організацію), що розглядається з метою оподаткування як юридична особа.

Висновки. 1. Відповідно до національного податкового законодавства термін «компанія» визначається як будь-яке корпоративне об'єднання або організація, що розглядається з метою оподаткування як корпоративне об'єднання. У контексті податкових міжнародних договорів України цей термін замінюється такими категоріями, як «юридична особа», але визначення «компанії» не є уніфікованим у різних текстах таких договорів.

2. Термін «компанія» означає юридичну особу або групу осіб, які створені для здійснення комерційної або іншої діяльності з метою оподаткування згідно з податковим законодавством держави, в якій вона діє. Термін «компанія» охоплює будь-яке корпоративне об'єднання або організацію, що розглядається з метою оподаткування як юридична особа.

3. Співвідношення термінів «компанія», «фірма», «товариство» та ін. у контексті конвенцій про уникнення подвійного оподаткування визначаються юридичними та податковими нормами кожної держави-учасниці. Однак важливо враховувати, що ці терміни можуть мати різне тлумачення в різних юрисдикціях і використовуються для визначення суб'єктів оподаткування та застосування податкових ставок, а також для встановлення правил оподаткування міжнародних транзакцій. Тому важливо чітко визначати ці терміни в тексті конвенцій, щоб уникнути непорозумінь та спростувати можливі спроби ухилення від оподаткування, що потребує додаткового дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union – Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union – Protocols – Annexes – Declarations annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of Lisbon, signed on 13 December 2007. *Tables of equivalences. Official Journal.* 26/10/2012. С. 326. P. 0001–0390. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FTXT&qid=1708721421313> (дата звернення: 26.03.2024).

2. Schneider M. Europeanization beyond the EU: The Dynamics of Europeanization in the Southern Mediterranean Partner States. *Dans L'Europe en Formation.* 2010/2 (n 356), pp. 125–137. URL : <https://www.cairn.info/revue-l-europe-en-formation-2010-2-page-125.htm> (дата звернення: 26.03.2024).

3. Бабін І. І. Співвідношення понять «об'єкт податку» і «об'єкт податкового правовідношення». *Науковий вісник Чернівецького університету. Правознавство.* 2005. Випуск 282. С. 103–106.

4. Єремєєв А. В. Визначення поняття «компанія» в міжнародних договорах про уникнення подвійного оподаткування. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки.* 2020. Том 31 (70), № 4. С. 62–68.

5. Клещенко Н. О. Уніфікація законодавства: теоретико-прикладні аспекти : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2020. 204 с.

6. Клещенко Н. О. Уніфікація та гармонізація законодавства: порівняльно-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2022. № 4. С. 29–31. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-4/5>

7. Конвенція між Кабінетом Міністрів України і Урядом Алжирської Народної Демократичної Республіки про уникнення подвійного оподаткування доходів і майна та попередження податкових ухилень : Міжнародний документ від 14.12.2002. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/012_004#Text (дата звернення: 26.03.2024).

8. Конвенція між Урядом України і Республікою Узбекистан про уникнення подвійного оподаткування доходів і майна : Міжнародний документ від 10.11.1994. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/860_601#Text (дата звернення: 26.03.2024).

9. Конвенція між Урядом України і Урядом Королівства Таїланд про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи : Міжнародний документ від 10.03.2004. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/764_003#Text (дата звернення: 26.03.2024).

10. Конвенція між Урядом України і Урядом Республіки Індія про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і капітал : Міжнародний документ від 07.04.1999. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/356_010#Text (дата звернення: 26.03.2024).

11. Конвенція між Урядом України і Урядом Словацької Республіки про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на дохід і майно : Міжнародний документ від 23.01.1996. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703_673#Text (дата звернення: 26.03.2024).

12. Конвенція між Урядом України і Урядом Французької Республіки про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і майно : Міжнародний документ від 30.01.1997. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250_001 (дата звернення: 26.03.2024).

13. Конвенція між Урядом України та Урядом Мексиканських Сполучених Штатів про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи : Міжнародний документ від 23.01.2012. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/484_012#Text (дата звернення: 26.03.2024).

14. Конвенція між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи та капітал : Міжнародний документ від 04.03.1994. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_576#Text (дата звернення: 26.03.2024).

15. Міжнародні договори України про уникнення подвійного оподаткування / Міністерство фінансів України. URL : https://mof.gov.ua/uk/international_agreements_of_ukraine_on_avoidance_double_taxation-543 (дата звернення: 26.03.2024).

16. Мовчан О. О. Поняття «компанія» та його тлумачення в законодавстві Європейського Союзу та України. *Наукові записки НаУКМА*. 2003. Т. 22, ч. 2 : Суспільні науки. С. 245–247.

17. Про рекомендації щодо застосування конвенцій про уникнення подвійного оподаткування : лист від 27.12.2012 № 12744/0/71-12/12-1017 / Міндоходів України, ДПС України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1274810-12#Text> (дата звернення: 26.03.2024).

18. СЛОВНИКУА. URL : <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D0%B0%D0%B1%D0%BE> (дата звернення: 26.03.2024).

19. Типова конвенція Організації Об'єднаних Націй про уникнення подвійного оподаткування у відносинах між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються. Нью-Йорк : ООН, 2013. 562 с.

20. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Міжнародний документ від 27.06.2014. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 26.03.2024).

21. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами : Міжнародний документ від 14.06.1994. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text (дата звернення: 26.03.2024).

REFERENCES

1. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union – Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union – Protocols – Annexes – Declarations annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of Lisbon, signed on 13 December 2007. *Tables of equivalences. Official Journal*. 26/10/2012. С. 326. P. 0001–0390. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FTXT&qid=1708721421313>

2. Schneider M. Europeanization beyond the EU: The Dynamics of Europeanization in the Southern Mediterranean Partner States. *Dans L'Europe en Formation*. 2010/2 (n° 356), pp. 125–137. URL : <https://www.cairn.info/revue-l-europe-en-formation-2010-2-page-125.htm>

3. Babin I. I. Spivvidnoshennia poniat «ob'iekt podatku» i «ob'iekt podatkovoho pravovidnoshennia». *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Pravoznnavstvo*. 2005. Vypusk 282. S. 103–106.

4. Yevropeiska ta yevroatlantska intehratsiia / Ofitsiyni sait Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy. URL : <https://www.msp.gov.ua/timeline/evropeyska-ta-evroatlantska-integraciya.html>

5. Kleshchenko N. O. Unifikatsiia zakonodavstva: teoretyko-prykladni aspekty: dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.01. Kyiv, 2020. 204 s.

6. Kleshchenko N. O. Unifikatsiia ta harmonizatsiia zakonodavstva: porivnialno-pravovy aspekt. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. 2022. № 4. S. 29–31. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-4/5>

7. Konventsiia mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy i Uriadom Alzhyrskoi Narodnoi Demokratychnoi Respubliki pro unyknennia podviinoho opodatkuvannia dokhodiv i maina ta poperedzhennia podatkovykh ukhlylen : Mizhnarodnyi dokument vid 14.12.2002. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/012_004#Text

8. Konventsiia mizh Uriadom Ukrainy i Respublikoiu Uzbekystan pro unyknennia podviinoho opodatkuvannia dokhodiv i maina : Mizhnarodnyi dokument vid 10.11.1994. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/860_601#Text

9. Konventsiia mizh Uriadom Ukrainy i Uriadom Korolivstva Tailand pro unyknennia podviinoho opodatkuvannia ta zapobihannia podatkovym ukhlyenniam stosovno podatkov na

dokhody : Mizhnarodnyi dokument vid 10.03.2004. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/764_003#Text

10. Konventsiiia mizh Uriadom Ukrainy i Uriadom Respubliki Indiia pro unyknennia podviinoho opodatkovannia ta poperedzhennia podatkovykh ukhylen stosovno podatktiv na dokhody i kapital : Mizhnarodnyi dokument vid 07.04.1999. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/356_010#Text

11. Konventsiiia mizh Uriadom Ukrainy i Uriadom Slovatskoi Respubliki pro unyknennia podviinoho opodatkovannia ta poperedzhennia podatkovykh ukhylen stosovno podatktiv na dokhod i maino : Mizhnarodnyi dokument vid 23.01.1996. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703_673#Text

12. Konventsiiia mizh Uriadom Ukrainy i Uriadom Frantsuzkoi Respubliki pro unyknennia podviinoho opodatkovannia ta poperedzhennia podatkovykh ukhylen stosovno podatktiv na dokhody i maino : Mizhnarodnyi dokument vid 30.01.1997. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250_001

13. Konventsiiia mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Meksykanskykh Spoluchenykh Shtativ pro unyknennia podviinoho opodatkovannia ta zapobihannia podatkovym ukhyleniam stosovno podatktiv na dokhody : Mizhnarodnyi dokument vid 23.01.2012. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/484_012#Text

14. Konventsiiia mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Spoluchenykh Shtativ Ameryky pro unyknennia podviinoho opodatkovannia ta poperedzhennia podatkovykh ukhylen stosovno podatktiv na dokhody ta kapital : Mizhnarodnyi dokument vid 04.03.1994. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_576#Text

15. Mizhnarodni dohovory Ukrainy pro unyknennia podviinoho opodatkovannia / Ministerstvo finansiv Ukrainy. URL : https://mof.gov.ua/uk/international_agreements_of_ukraine_on_avoidance_double_taxation-543

16. Movchan O. O. Poniattia "kompaniia" ta yoho tlumachennia v zakonodavstvi Yevropeiskoho Soiuzu ta Ukrainy. *Naukovi zapysky NaUKMA*. 2003. T. 22, ch. 2 : Suspilni nauky. S. 245–247.

17. Pro rekomendatsii shchodo zastosuvannia konventsii pro unyknennia podviinoho opodatkovannia : lyst vid 27.12.2012 № 12744/0/71-12/12-1017 / Mindokhodiv Ukrainy, DPS Ukrainy. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1274810-12#Text>

18. SLOVNYKUA. URL : <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D0%B0%D0%B1%D0%BE>

19. Typova konventsiiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii pro unyknennia podviinoho opodatkovannia u vidnosynakh mizh rozvynenyi krainamy ta krainamy, shcho rozvyvaiutsia. Niu-York : OON, 2013. 562 s.

20. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony : Mizhnarodnyi dokument vid 27.06.2014. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

21. Uhoda pro partnerstvo i spivrobitnytstvo mizh Ukrainoiu i Yevropeiskymy Spivtovarystvamy ta yikh derzhavamy-chlenamy : Mizhnarodnyi dokument vid 14.06.1994. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text

Тимченко Л. Д., Кононенко В. П., Лісова К. С. Співвідношення тлумачення термінів «компанія», «підприємство», «фірма», «товариство» у контексті конвенції про уникнення подвійного оподаткування

L. D. Tymchenko, V. P. Kononenko, K. S. Lisova. INTERPRETATION OF THE TERMS "COMPANY", "ENTERPRISE", "FIRM", "ASSOCIATION" IN THE CONTEXT OF CONVENTIONS ON THE AVOIDANCE OF DOUBLE TAXATION

The article explores the relationship between certain terms in the context of conventions on the avoidance of double taxation and EU founding treaties. It is established that a company can be any entity engaging in business operations and generating taxable income. It can be a corporation, a limited liability company, a partnership, a branch, etc. The terms "company" and "firm" are often used interchangeably to describe businesses or organizations engaged in profit-making activities. However, from a legal perspective, they can be approached differently.

"Company" is a broad term that can encompass any organization or enterprise, regardless of its ownership structure. A company can be private or public, state-owned or private, existing in various forms such as a corporation, partnership, limited liability company, etc. The term "firm" is more commonly used to denote a specific form of organization, typically when referring to partnership structures, such as limited liability companies (LLCs) or partnerships with additional liability, limited partnerships, and so on.

Purpose. Clarification of terms used in the context of conventions on the avoidance of double taxation; comparison of the use of terms in different versions of conventions and in different countries to determine similarity or difference in their interpretation and application.

Methods. The methodological basis of the research is modern general scientific and special methods of cognition, among which the following should be highlighted: formal-legal method, comparative-legal method for the analysis of international legal documents. Given the large quantity and scope of materials (as of today, Ukraine has 71 international bilateral conventions/agreements for the avoidance of double taxation with other countries), we will apply the comparative method.

Results. 1. According to national legislation, the term "company" is defined as any corporate association or organization considered for tax purposes as a corporate entity. In the context of the Ukrainian international treaties, this term is replaced by other phrases, such as "legal entity," but the definition of "company" is not standardized in various texts of such treaties.

2. The term "company" refers to a legal entity or a group of individuals formed for conducting commercial or other activities and subject to taxation according to the tax laws of the state in which it operates. It includes any corporate association or organization considered for tax purposes as a legal entity.

3. The interpretation of the terms "company," "firm," "association," and others in the context of conventions on the avoidance of double taxation is determined by the legal and tax norms of each participating state.

Keywords: "company", "enterprise", "firm", "association", conventions on the avoidance of double taxation, Association Agreement between the European Union and Ukraine.

Стаття надійшла до редколегії 18 березня 2024 року